

La Catho, czyli Instytut Katolicki w Tuluzie

dr Michał **Wenklar** – adiunkt w Katedrze Historii Politycznej Instytutu Nauk o Polityce i Administracji AIK

Tuluza, historyczna stolica Langwedocji, jest czwartym miastem Francji co do liczby ludności a trzecim po Paryżu i Lyonie, jeśli chodzi o liczbę studentów. Obok trzech uniwersytetów państwowych i licznych szkół wyższych ważne miejsce w środowisku akademickim zajmuje tu Instytut Katolicki.

Podobnie jak cztery pozostałe Instytuty Katolickie (w Paryżu, Lyonie, Angers i Lille, dwa kolejne założono już w XX w.), tuluski Instytut powstał, gdy nowonarodzona III Republika Francuska uchwaliła w 1875 r. tzw. prawo Dupanloup, zezwalające na tworzenie w laickiej, republikańskiej Francji równoległego systemu szkolnictwa katolickiego. Założyli go w 1876 r. biskupi kilkunastu diecezji południowo-zachodniej Francji (do dzisiaj formalnym właścicielem Instytutu jest stowarzyszenie współtworzone przez dziewiętnastu biskupów i arcybiskupów). Pierwsza nazwa „Uniwersytet Katolicki w Tuluzie” została zmieniona, kiedy w 1880 r. antyklerykalny minister oświaty Jules Ferry przeprowadził ustawę zabraniającą katolickim uczelniom używania nazwy „uniwersytet” i przemianowano je na Instytuty, zachowały jednak charakter uniwersytecki. Również dzisiaj Instytut Katolicki w Tuluzie w łacińskiej nazwie określa się jako *Universitas Catholica Tolosana*, a przymiotnik „uniwersytecki” widnieje w nazwach uczelnianego wydawnictwa, biblioteki czy nawet studenckiej restauracji (*Les Presses universitaires de l'Institut Catholique de Toulouse*, itd.). Instytut wyraźnie nawiązuje też do tradycji pierwszego Uniwersytetu w Tuluzie, założonego w 1229 r. – w logo Instytutu, zwanego popularnie *La Catho*, widnieje odnaleziona niedawno w watykańskich archiwach pieczęć dawnego uniwersytetu.

Instytut zajmuje trzy grupy budynków w ścisłym, historycznym centrum Tuluzi. Główna siedziba to dawny klasztor klarysek przy ulicy de la Fonderie. Nazwa ulicy oznacza odlewnię, gdyż po rewolucji francuskiej klaryski przegnano, a w klasztorze urządzono odlewnię armat. Do dziś zachował się podziemny tunel, którym zwożono odlane działa ku brzegom pobliskiej Garonety, bocznej

odnogi szerokiej Garonny, nad którą rozciąga się jest Tuluza. Po klasztorze została XIV-wieczna kaplica św. Klary, pełniąca obecnie funkcję kaplicy akademickiej. Z pierwotnego wystroju ostał się gotycki portal, w piwnicach budynków zachowały się galorzymskie fragmenty murów miejskich. Antyczne relikty można obejrzeć w uczelnianym muzeum, dwie rzymskie płaskorzeźby wmurowano przy

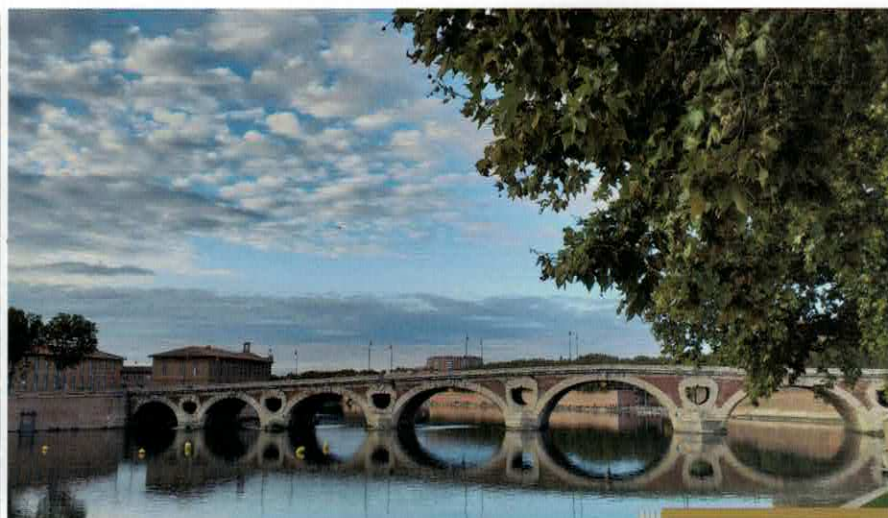

Logo ICT

ict
INSTITUT
CATHOLIQUE
DE TOULOUSE

Rzymskie płaskorzeźby eksponowane przy głównym wejściu do Instytutu; fot. M. Wenklar

Pont Neuf nad Garonną – jeden z symboli Tuluzy; fot. M. Wenklar

Główna brama i portal kaplicy św. Klary; fot. M. Wenklar

główniej bramie, a dziedziniec zdobi paleochrześcijański sarkofag. Nie mniej interesująca jest historia budynku Instytutu przy Placu Parlamentu. W gotyckim domu Pierre'a Seilhana św. Dominik Guzman zakładał zakon dominikanów, przez lata urzędowała tu tuluska inkwizycja powołana do zwalczania herezji albigensów. Dziś w dawnej sali przesłuchań inkwizycji, pod XVII-wiecznym plafonem z obrazami z życia św. Dominika, słuchają wykładów studenci teologii. Na znajdującym się po drugiej stronie ulicy placu mer Tuluzy wystawił tablicę poświęconą ofiarom inkwizycji.

W skład Instytutu wchodzi obecnie pięć wydziałów – trzy kanoniczne (teologii, prawa kanonicznego i filozofii) oraz dwa tzw. wolne wydziały (prawa oraz literatury i nauk humanistycznych). Realizowany jest na nich uznany przez państwo cykl studiów licencjat-magisterium, a na wydziałach kanonicznych są również studia doktoranckie. Towarzyszy im szereg dodatkowych jednostek, m.in. Instytut Sztuki i Muzyki Sakralnej, Tuluska

Szkoła Dziennikarstwa, Wyższy Instytut Kształcenia Oświaty Katolickiej czy Uniwersytecki Instytut Języka i Kultury Francuskiej. Tradycje istniejącej przed wojną przy Instytucie Wyższej Szkoły Nauk Przyrodniczych kontynuuje Wyższa Szkoła Etyki w Nauce. Instytut Katolicki dysponuje własnym wydawnictwem oraz publikuje kilka pism naukowych, z których najważniejszy jest założony w 1899 r. „Bulletin de Littérature Ecclésiastique”. Pismo to nie ogranicza się do teologii czy filozofii, ale obejmuje szeroko pojęte nauki humanistyczne.

Dzisiaj Instytut Katolicki w Tuluzie liczy ok. 3800 studentów, jest więc uczelnią skali porównywalnej do Akademii Ignatianum. Podobnie jak w Ignatianum, studenci pozytywnie oceniają kameralną atmosferę i bezpośredni kontakt z wykładowcami, których można spotkać na przykład w czasie lunchu w studenckiej *resto*. Oprócz jakości kształcenia do studiów w Instytucie Katolickim zachęca też pewna niezależność od ideologii politycznych dominujących w bardzo lewicowym środowisku uniwersyteckim Tuluzy.

Instytut jest również aktywny w obszarze współpracy międzynarodowej. Razem z Ignatianum należy do europejskiej i światowej federacji uczelni katolickich (FUCE, IFCU), dla naszej Akademii jest uczelnią partnerską. Miałem okazję przeprowadzić tam cykl wykładów z historii Polski dla studentów prawa, nauk politycznych i historii w ramach programu Erasmus+. Zadawane mi pytania świadczyły o znajomości historii Polski i Europy Środkowej, jakiej nie spodziewałem się u młodych Francuzów. Instytut ma zresztą w swojej historii interesujące wątki polskie. W czasie II wojny światowej dzięki ówczesnemu rektorowi Bruno de Solagesie Instytut stał się ważnym miejscem na mapie francuskiego ruchu oporu, a w jego budynkach znalazło schronienie wielu uchodźców z okupowanej Europy, również z Polski. Tu częściowo były przechowywane zbiory Biblioteki Polskiej i Ambasady RP z Paryża, tu – obok postaci miary Dietricha von Hildebranda – ukrywała się m.in. polska pisarka i publicystka Maria Winowska, po wojnie bliska współpracowniczka kard. Stefana Wyszyńskiego. Współcześnie oprócz współpracy uniwersyteckiej oraz obecności trzech pracujących tu Polek, z których jedna pełni funkcję prorektora ds. studenckich, polskich wątków dopełnia zdobiąca dziedziniec Instytutu rzeźba przedstawiająca Jana Chrzyciela projektu Augusta Zamoyskiego, twórcy m.in. pomnika kard. Adama Sapiehy przed krakowskim kościołem franciszkanów.